

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2026-06-15

Ärendenummer EXF-2026-00668

EXN 2026-09-21

Handläggare

Joel Bertlin

Telefon: 0790984790

E-post: joel.bertlin@exploatering.goteborg.se

Yttrande till kommunstyrelsen över förslag till Göteborgs Stads plan för ett åldersvänligt Göteborg 2027-2029

Förslag till beslut

I exploateringsnämnden:

Exploateringsnämnden tillstyrker förslag till Göteborgs stads plan för ett åldersvänligt Göteborg 2027-2029 utifrån exploateringsförvaltningens tjänsteutlåtande och översänder tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen som exploateringsnämndens eget yttrande.

Sammanfattning

Exploateringsnämnden har fått nämndremiss avseende förslag till Göteborgs Stads plan för ett åldersvänligt Göteborg 2027-2029. Förslaget till Göteborgs Stads plan för ett åldersvänligt Göteborg 2027-2029 omfattar ett fåtal konkreta åtgärder för specifika förändringar där konstaterade behov finns. Exploateringsnämnden finns med avseende två åtgärder som är upptagna under fokusområdet stadsutveckling och bostäder.

Exploateringsförvaltningen ställer sig positiv till planen för ett åldersvänligt Göteborg. Förvaltningen välkomnar att planen fokuserar på ett begränsat antal åtgärder och att genomförandet i första hand ska ske inom ordinarie verksamhet.

Avseende åtgärden *”Utvärdera och åtgärda identifierade brister så att äldres behov får genomslag i tidiga skeden, planering och genomförande”* anser förvaltningen att ansvarsfördelningen mellan berörda nämnder behöver förtydligas. Om en gemensam utvärdering ska genomföras bör en huvudansvarig förvaltning utses.

Avseende åtgärden *”Genomför en samlad behovsanalys av trygghetsboenden utifrån äldres ekonomiska förutsättningar och geografisk efterfrågan”* anser förvaltningen att exploateringsnämnden bör vara ansvarig, eftersom exploateringsförvaltningen ansvarar för den kommunala subventionen av trygghetsbostäder och har relevant marknads- och verksamhetskunskap. Förvaltningen anser att åtgärden bör omfatta en utvärdering av Göteborgs modell för subventionering av trygghetslägenheter, inklusive fastighetsägarnas erfarenheter och orsakerna till den relativt låga efterfrågan. En sådan utvärdering bedöms med fördel kunna genomföras av en oberoende part.

Bedömning ur ekonomisk dimension

De flesta åtgärderna som föreslås innebär utveckling av arbetssätt, ökad kunskap samt stärkt samarbete mellan berörda förvaltningar och bolag inom ramen för sina grunduppdrag. Dock kan planens intentioner på längre sikt innebära behov av ökade

insatser för tillgänglighet, universell utformning och klimatanpassning i den strategiska och taktiska planeringen av staden. Om sådana ambitioner omsätts i nya krav eller prioriteringar kan ekonomiska konsekvenser uppstå i form av ökade investerings- eller förvaltningskostnader. Omvänt kan det bidra till att äldres behov och till mer kostnadseffektiva lösningar och minskar behovet av senare anpassningar och ombyggnationer.

Genomförandet av åtgärderna i planen kräver tid och resurser vilket behöver beaktas i förvaltningens budgetplanering. Metod och omfattning för genomförandet av åtgärderna behöver anpassas till budget- och resursplaneringen för 2027-2029.

Bedömning ur ekologisk dimension

Den föreslagna planen omfattar åtgärder inom bland annat stadsutveckling, bostäder, mobilitet och stadsmiljö. Exploateringsförvaltningen instämmer i stadsledningskontorets bedömning om att olika grupper av äldre kan vara särskilt sårbara mot miljö- och klimatförändringar beroende på till exempel ålder, hälsa, funktionsnedsättning och ekonomiska förutsättningar. I arbetet med åtgärderna behöver anpassningar göras för att minimera risker och negativ påverkan på hälsan. Det kan handla om att ta hänsyn till närhet till grönområden, vatten, skugga och väderskydd. Delar i planen rör även kollektivtrafik och en tillgänglig och inkluderande kollektivtrafik kan bidra till ett mer hållbart samhälle, exempelvis genom minskat behov av bilresor. Det leder till lägre utsläpp och en mer miljövänlig stadsutveckling.

Bedömning ur social dimension

Exploateringsförvaltningen instämmer i bedömningen att planens riktade åtgärder kan svara mot dessa identifierade behov och stärka stadens arbete för ett mer åldersvänligt Göteborg. Den demografiska förändringen, med en växande andel äldre invånare, ställer ökade krav på att staden planeras, byggs och förvaltas för att bli mer åldersvänlig. Som stad vilar också ett ansvar att tillgodose mänskliga rättigheter. Planen i sin helhet föreslår åtgärder som har identifierats genom bland annat dialog med målgruppen. Dessa åtgärder bedöms göra störst förflyttning mot en mer åldersvänlig stad, samt bidra till styrningen för mänskliga rättigheter. Inom åtgärderna kring stadsutveckling bedömer nämnden att planen kan bidra till att synliggöra de sociala värden ytterligare och till en mer socialt hållbar stad.

Bilagor som ingår i beslutsunderlaget

1. Förslag till Göteborgs Stads plan för ett åldersvänligt Göteborg 2027-2029
2. Protokollsutdrag kommunfullmäktige 2025-10-16 § 453
2. Protokollsutdrag kommunstyrelsen 2026-06-03 § 428
3. Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande 2026-04-10

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen

Beskrivning av ärendet

Exploateringsnämnden har fått en remiss avseende förslag till Göteborgs Stads plan för ett åldersvänligt Göteborg 2027-2029. Remissvar ska ha inkommit till stadsledningskontoret senast den 3 oktober 2026. Kommunstyrelsen beslutade den 3 juni 2026, § 428, utan eget ställningstagande, att remittera Göteborgs Stads plan för ett åldersvänligt Göteborg 2027-2029 med begäran om yttrande.

Stadsledningskontoret önskar utöver detta särskilt få svar på vilka resursmässiga förutsättningar berörda nämnder/styrelser har att genomföra de föreslagna åtgärderna.

Tidigare beslut

Kommunfullmäktige gav 2025-10-16 § 453 kommunstyrelsen i uppdrag att revidera Göteborgs Stads handlingsplan för åldersvänliga Göteborg med särskilt fokus på mobilitet, bostäder, stadsmiljö, stadsutveckling samt att stärka seniorers inflytande och delaktighet inom dessa områden. Vidare framgår i uppdraget att minoritetsgruppers erfarenheter och äldres perspektiv ska ges större utrymme, att klimat- och miljöperspektiv ska integreras, att kommunikationen ska målgruppsanpassas och att staden ska bidra till att öka den digitala kompetensen bland äldre.

Förslag till Göteborgs Stads plan för ett åldersvänligt Göteborg 2027-2029

Förslaget till Göteborgs Stads plan för ett åldersvänligt Göteborg 2027-2029 omfattar ett fåtal konkreta åtgärder för specifika förändringar där konstaterade behov finns. Dialoger med äldre i staden, utvärderingen av nuvarande plan och kunskap om äldres livsvillkor visar var behovet av åtgärder är som störst. Detta ligger till grund för planens prioriteringar tillsammans med kommunfullmäktiges inriktning i beslutet och dialoger med förvaltningar och bolag. Åtgärderna utgår från berörda nämnders och styrelser grunduppdrag och är i linje med den föreslagna styrningen genom Göteborgs Stads riktlinje för mänskliga rättigheter och likvärdig service.

Stadsledningskontoret bedömer att åtgärderna i denna plan bidrar till en förflyttning mot ett mer åldersvänligt Göteborg, där äldre i högre grad är delaktiga och utgör en resurs i utvecklingen av staden.

Åtgärder där exploateringsnämnden finns med

Exploateringsnämnden är med på båda de åtgärder som finns med under fokusområdet stadsutveckling och bostäder.

Stadsutveckling och bostäder

Många äldre bor i bostäder som inte längre motsvarar deras behov exempelvis vad gäller tillgänglighet, storlek, kostnad eller möjligheter till boendegemenskap. Längre avstånd till service, kollektivtrafik och mötesplatser kan också försvåra vardagen och begränsa delaktigheten. Likaså kan rörligheten i staden hindras av ojämna underlag, höga trottoarer, för få offentliga toaletter och sittplatser, brister i väghållningen och otillräcklig separering mellan gång- och cykelbanor. Flera av dessa utmaningar kan också förstärkas av klimatförändringar såsom högre temperaturer, kraftigare regn och extremväder, där äldre utgör en särskilt sårbar grupp. Det gör att bostäder, stadsmiljö och transportsystem behöver anpassas för att minimera risker och hälsopåverkan. Det gäller både i nyproduktion och befintlig miljö.

Äldres behov riskerar att prioriteras ned om de inte analyseras och synliggörs i stadsutvecklingens tidiga skeden, planering och genomförande. Även om verktyg,

arbetssätt och samverkansformer finns för att hantera identifierade behov behöver äldreperspektivet integreras mer konsekvent, och ansvar och roller tydliggöras. Äldre bör i större utsträckning involveras i arbetet så att staden planeras tillsammans med dem. Det ökar möjligheten att utforma lösningar som möter verkliga behov. Samverkan mellan nämnder/styrelser behöver fortsatt utvecklas för att arbetet ska ge effekt.

Åtgärder

Åtgärd	Ansvar	Samverkande parter
Utvärdera och åtgärda identifierade brister så att äldres behov får genomslag i tidiga skeden, planering och genomförande	Exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, stadsmiljönämnden	Socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, stadsfastighetsnämnden, äldre samt vård- och omsorgsnämnden

Under planperiodens första år ska ett urval färdigställda projekt utvärderas utifrån äldres perspektiv. Urvalet ska täcka in både större och mindre projekt i olika delar av staden samt inkludera såväl nya investeringar som åtgärder i befintlig miljö. Det ska omfatta projekt med bostäder, kommunal service, mobilitet och stadsmiljö. Resultatet från utvärderingarna ska tydliggöra var och varför äldres behov riskerar att prioriteras ned, exempelvis vid målkonflikter. Identifierade brister i arbetssätt och verktyg ska åtgärdas under planperioden. Det kan exempelvis beröra olika anvisningar och mått som samlas i teknisk handbok, metoder för behovsanalys, nyttokostnadsanalys, sociala konsekvensanalyser och riskanalyser. Det gemensamma arbetet ska lägga grunden för ett stadigvarande arbetssätt hos ansvariga nämnder, där äldreperspektivet systematiskt beaktas i planering, genomförande och uppföljning. Äldre ska vara delaktiga i arbetet.

Åtgärd	Ansvar	Samverkande parter
Genomför en samlad behovsanalys av trygghetsboenden utifrån äldres ekonomiska förutsättningar och geografisk efterfrågan	Stadsbyggnadsnämnden	Exploateringsnämnden, Förvaltning AB Framtiden, äldre samt vård- och omsorgsnämnden

Analysen ska genomföras under planperiodens första år och ska bidra till att fördjupa bilden av vilka behov äldre har av trygghetsbostäder. Analysen ska kunna fungera som en samlad kunskapsbas. Den ska omfatta både nybyggnation och konvertering av befintligt bestånd. Äldre ska vara delaktiga. Resultatet blir ett underlag som stödjer omhändertagandet av pågående uppdrag om trygghetsboenden hos exploateringsnämnden, AB Framtiden och stadsbyggnadsnämnden, och utgör en del i arbetet med kommande styrning enligt lagen (2000:1383) om bostadsförsörjning.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget till Göteborg Stads plan för ett åldersvänligt Göteborg. Exploateringsförvaltningen ser positivt på att förslaget fokuserar ett mindre antal åtgärder och fokusområden då detta kan ge bättre förutsättningar att kunna lägga resurser på omhändertagande av åtgärderna. Förvaltningen ställer sig även positiv till

inriktningen att föreslagna åtgärder i första hand ska omhändertas i ordinarie styrning och grunduppdraget.

I förslaget anges vikten av att involvera äldre i genomförandet av åtgärderna. Förvaltningen instämmer i vikten av detta och föreslår att detta samordnas för hela planen, genom att tillsätta en referensgrupp (exempelvis Framtidsutvecklarna) som kan involveras i genomförandet av flera av åtgärderna.

Utvärdera och åtgärda identifierade brister så att äldres behov får genomslag i tidiga skeden, planering och genomförande

Förvaltningen ställer sig positiv till åtgärden eftersom uppföljning av plan- och exploateringsprojekt samt investeringsprojekt är en förutsättning för att identifiera eventuella brister i planering och genomförande av en åldersvänlig stad.

Exploateringsförvaltningen anser att ansvaret i åtgärden behöver förtydligas då flera nämnder (stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden) står som ansvariga och ska samverka med socialnämnderna, stadsfastighetsnämnden och äldre samt vård- och omsorgsnämnden. Exempelvis behöver det förtydligas om det ska vara separata utvärderingar av projekt från exploateringsportföljen och investering- och reinvestering eller om det är en gemensam utvärdering. Om det ska vara en gemensam utvärdering bör en ansvarig förvaltning utses för att driva arbetet.

Genomförande av aktiviteten bör föregå av ett förarbete i samverkan mellan berörda förvaltningen som resulterar i en beskrivning av utvärderingsmetod, urval av projekt och organisation. Planeringen för 2027 sätts under hösten 2026 vilket gör det svårt att genomföra utvärderingen redan 2027, eftersom förslaget kommer tas upp i kommunfullmäktige först under hösten 2026. Exploateringsförvaltningen har bättre förutsättningar att tillsätta resurser om ett förarbete genomförs under 2027 och själva utvärderingen av projekt med tilltänkt organisation planeras till 2028 och att omhänderta resultat från utvärdering sker under 2029.

Genomför en samlad behovsanalys av trygghetsboenden utifrån äldres ekonomiska förutsättningar och geografisk efterfrågan

Förvaltningen instämmer i betydelsen av att denna åtgärd blir genomförd, men anser att det är exploateringsförvaltningen som bör vara ansvarig. Exploateringsförvaltningen har ansvar för hanteringen av den kommunala subventionen för trygghetsbostäder.

Förvaltningen har kontakter med berörda fastighetsaktörer och kunskap om marknadsförutsättningar och behov. Denna åtgärd skulle vara en naturlig del av förvaltningens pågående arbete med trygghetsbostäder. Förvaltningen föreslår därför att ansvarig nämnd ändras från stadsbyggnadsnämnden till exploateringsnämnden.

I stadsbyggnadsförvaltningens förslag till nytt bostadsförsörjningsprogram finns förslag till insatser som bygger vidare på den aktuella åtgärden, genom att föreslå att exploateringsförvaltningen årligen bidrar med en analys av behovet av trygghets- och seniorboenden i Göteborg. Sådan analys utgör viktigt underlag för stadsbyggnadsförvaltningens kontinuerliga arbete med att initiera nya stadsutvecklingsförslag (Behovs-PM) och följa upp bostadsportföljen.

Förvaltningen anser att åtgärden bör omfatta en utvärdering av Göteborgs Stads modell för subventionering av trygghetslägenheter. Utvärderingen bör i första hand avse det befintliga bostadsbeståndet, eftersom det är där förutsättningarna är störst för att tillgängliggöra lämpliga lägenheter till en rimlig hyresnivå för målgruppen. En sådan

utvärdering bör även inkludera fastighetsägarnas erfarenheter och synpunkter på nuvarande subventionsmodell, dess utformning och incitamentsstruktur. Därutöver bör en analys genomföras av orsakerna till den relativt låga efterfrågan på trygghetslägenheter bland äldre, för att skapa en bättre förståelse för hur modellen kan utvecklas och få större genomslag.

Åtgärden har likheter med ett tidigare uppdrag som stadsbyggnadsnämnden beslutade den 21 november 2023 att ge till stadsbyggnadsförvaltningen. Uppdraget innebar att, i dialog med äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen, utvärdera Göteborgsmodellen för trygghetsbostäder. I stadsbyggnadsförvaltningens tjänsteutlåtande, daterat den 24 april 2024, förespråkades att utvärderingen skulle genomföras av en oberoende part som en del i en kunskapsbaserad verksamhetsutveckling, och en kostnadsuppskattning gjordes. Uppdraget avslutades dock eftersom kostnaden inte rymdes inom budget.

Exploateringsförvaltningen ser fortsatt fördelar med att utvärderingen, inom ramen för planen för ett åldersvänligt Göteborg, genomförs av en oberoende part. Metod och omfattning för genomförandet behöver dock anpassas till budget- och resursplaneringen för 2027–2029.

Jakob Andreasson

Avdelningschef projekt söder

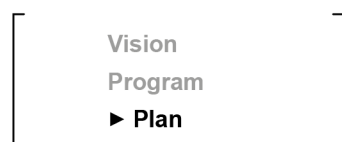
Kristina Lindfors

Exploateringsdirektör

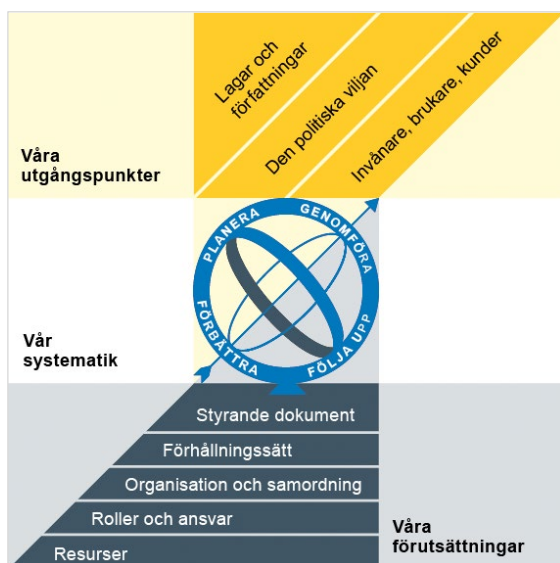
Göteborgs Stads plan för ett åldersvänligt Göteborg

År 2027-2029

Planerande styrande dokument

Göteborgs Stads styrsystem

Utgångspunkterna för styrningen av Göteborgs Stad är lagar och författningar, den politiska viljan och stadens invånare, brukare och kunder. För att förverkliga utgångspunkterna behövs förutsättningar av olika slag. Stadens politiker har möjlighet att genom styrande dokument beskriva hur de vill realisera den politiska viljan. Inom Göteborgs Stad gäller de styrande dokument som antas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver fastställer nämnder och bolagsstyrelser egna styrande dokument för sin egen verksamhet. Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrande dokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser.

Om Göteborgs Stads styrande dokument

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Stadens grundläggande principer såsom demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering omsätts i praktisk verksamhet genom att de integreras i stadens ordinarie beslutsprocesser. Beredning av och beslut om styrande dokument har en stor betydelse för förverkligandet av dessa principer i stadens verksamheter.

De styrande dokumenten ska göra det tydligt både för organisationen och för invånare, brukare, kunder, leverantörer, samarbetspartners och andra intressenter vad som förväntas av förvaltningar och bolag. De styrande dokumenten ligger till grund för att utkräva ansvar när vi inte arbetar i enlighet med vad som är beslutat.

Beslutad av:
Kommunfullmäktige

Gäller för:
Berörda nämnder och
styrelser, se sidan 5

Diarienummer:
SLK-2025-01098

**Datum och paragraf för
beslutet:**
[Text]

Dokumentsort:
Plan

Giltighetstid:
2027–2029

Senast reviderad:
[Datum]

Dokumentansvarig:
[Funktion]

Innehåll

Inledning	4
Syftet med denna plan.....	4
Vem omfattas av planen	4
Giltighetstid	4
Bakgrund	4
Koppling till andra styrande dokument.....	4
Stödjande dokument.....	5
Genomförande av denna plan	5
Uppföljning av denna plan	5
Planen.....	7
Planens utgångspunkter	7
Förväntad förflyttning	8
Fokusområden och åtgärder.....	8
Stadsutveckling och bostäder	9
Mobilitet och stadsmiljö	10
Digital inkludering.....	11
Sociala sammanhang.....	12

Inledning

Syftet med denna plan

Göteborgs Stad har en skyldighet att respektera, skydda, uppfylla och främja de mänskliga rättigheterna för alla som bor, vistas och verkar i staden. Staden ska erbjuda likvärdig service och en jämlik tillgång till de rättigheter som tillhandahålls av staden.

Syftet med planen är att driva på förflyttningar inom kommunala verksamhetsområden där behov har identifierats och genom riktade åtgärder stärka stadens arbete för ett mer åldersvänligt Göteborg som tillgodoser äldres rättigheter och behov.

Vem omfattas av planen

Denna plan gäller för exploateringsnämnden, Förvaltnings AB Framtiden, idrotts- och föreningsnämnden, kulturnämnden, nämnden för demokrati och medborgarservice, nämnden för funktionsstöd, stadsbyggnadsnämnden, stadsfastighetsnämnden, stadsmiljönämnden, socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, äldre samt vård- och omsorgsnämnden.

Giltighetstid

Denna plan gäller för perioden 2027–2029.

Bakgrund

Kommunfullmäktige antog 2021-05-20 § 21 Göteborgs Stads handlingsplan för åldersvänliga Göteborg 2021-2024. När utvärderingen av handlingsplanen redovisades gav kommunfullmäktige 2025-10-16 § 453 kommunstyrelsen i uppdrag att revidera planen.

Koppling till andra styrande dokument

En viktig del av styrningen för mänskliga rättigheter utgörs av internationella konventioner om mänskliga rättigheter vilka även speglas i svensk lagstiftning. Regeringsformen slår fast att den offentliga makten ska utövas med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans frihet och värdighet. Den föreslagna styrningen genom Göteborgs Stads riktlinje för mänskliga rättigheter och likvärdig service tydliggör hur detta ansvar ska omsättas i Göteborgs Stads verksamheter. Riktlinjens krav är utformade för att stärka förvaltningars och bolags förmåga att utifrån sina grunduppdrag tillgodose rättigheter på gruppnivå vilket inbegriper att skydda och främja äldre personers rättigheter.

Denna plan har också beroenden till andra reglerande och planerande dokument som framhåller likvärdighet, jämlikhet och hållbar utveckling inom flera områden. För planens

åtgärder är beroenden till annan styrning särskilt framträdande i relation till nedan listad styrning.

- Översiktsplan för Göteborg
- Göteborgs Stads policy för digitalisering och IT
- Göteborgs stadsmiljöpolicy
- Policy för fysisk tillgänglighet i Göteborgs Stad
- Göteborgs Stads riktlinje för kommunikation
- Göteborgs Stads program för bostadsförsörjning
- Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning
- Göteborgs Stads program för jämlika livsvillkor och jämlik hälsa
- Göteborgs Stads biblioteksplan

Stödjande dokument

Nedan följer rapporter som kan utgöra kunskapsunderlag i samband med genomförandet av åtgärderna i planen. Mer information och rapporter finns att läsa på stadens webbplats goteborg.se under Åldersvänliga Göteborg och Äldreombudsman.

Göteborgs Stad. Nulägesrapport 2024. Seniorers behov, erfarenheter och förslag för ett åldersvänligt Göteborg.

Göteborgs Stad. Äldreombudsmannens rapport 2025. Fokus på digitaliseringens konsekvenser och minoritetsgruppers livsvillkor.

Institutet för mänskliga rättigheter. Årsrapport 2025 om mänskliga rättigheter i Sverige.

Genomförande av denna plan

Varje nämnd som har utpekat ansvar i planen ansvarar för genomförandet av respektive åtgärd inom den egna organisationen. Ansvaret för åtgärden innebär även att samordna de nämnder och styrelser som ska delta i arbetet kring åtgärden. I samordningsansvaret ingår att se till att samarbetet inleds och fortlöper under arbetets gång. I de fall ett ansvar åläggs flera nämnder eller styrelser behöver dessa ha en dialog kring roller och gemensamma arbetssätt. De nämnder och styrelser som utpekats att delta i samverkan förväntas aktivt bidra utifrån sitt uppdrag och sin rådighet.

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden ansvarar för samordningen av Göteborgs medlemskap i WHO:s nätverk för åldersvänliga städer och har ett löpande uppdrag att erbjuda kompetens, stöd och kontaktvägar till äldre för stadens förvaltningar och bolag. Inom ramen för detta uppdrag kan äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen vid behov bistå förvaltningar och bolag i genomförandet av åtgärderna i planen.

Uppföljning av denna plan

Varje nämnd/styrelse ska kontinuerligt följa upp genomförandet av den egna organisationens åtaganden i planen. En redovisning av äldres delaktighet i arbetet med

åtgärden ska ingå i uppföljningen. I rapporteringen till nämnd/styrelse beskriver förvaltningen/bolaget hur genomförandet fortlöper och eventuella hinder för genomförandet. Det ger nämnden/styrelsen möjlighet att ta sitt ansvar och agera vid avvikelser. Stadsledningskontoret följer nämndernas/styrelsernas rapportering och för vid behov information vidare till kommunstyrelsen.

I slutet av planperioden genomför stadsledningskontoret i samarbete med äldre samt vård- och omsorgsnämnden en utvärdering av planen. Utvärderingen görs i förhållande till planens förväntade förflyttning samt resultat och erfarenheter av planens åtgärder. Äldre samt vård- och omsorgsnämnden tar inom ramen för WHO:s nätverk för åldersvänliga städer återkommande fram nulägesbeskrivningar för att belysa äldres behov, erfarenheter och synpunkter på åldersvänligheten i Göteborg. Den senaste nulägesbeskrivningen togs fram år 2024. Vid planperiodens slut ska en sådan nulägesbeskrivning tas fram och ingå som en del av underlaget i utvärderingen av planen.

Planen

Planens utgångspunkter

Kommunfullmäktiges inriktning och åtaganden i åldersvänliga städer

Genom Göteborgs Stads medlemskap i Världshälsoorganisationens (WHO) globala nätverk Åldersvänliga städer och samhällen (Age-Friendly Cities and Communities) har staden åtagit sig att arbeta aktivt för att planera och anpassa våra städer för en åldrande befolkning med fokus på sex områden. Dessa är social delaktighet och inkludering, samhällsstöd och service, information och kommunikation, bostäder, mobilitet och stadsmiljö. Planen för ett åldersvänligt Göteborg och dess åtgärder har en utgångspunkt i dessa åtaganden och kommunfullmäktiges inriktning i samband med beslut om planen. I uppdraget från kommunfullmäktige anges att planen ska omfatta mobilitet, bostäder, stadsmiljö och stadsutveckling samt bidra till att öka äldres inflytande och delaktighet inom dessa områden. Vidare anges att minoritetsgruppers erfarenheter och äldres perspektiv ska ges större utrymme, klimat- och miljöperspektiv ska integreras, kommunikationen ska målgruppsanpassas och staden ska bidra till att öka den digitala kompetensen.

Fokus på stadsutveckling, digital inkludering och sociala sammanhang

Den demografiska förändringen, med en växande andel äldre invånare, ställer ökade krav på att staden planeras, byggs och förvaltas för att bli mer åldersvänlig. Det innebär att bostäder anpassas efter äldres behov, med rätt storlek, tillgänglighet och möjligheter till gemenskap, samtidigt som hinder som begränsar människors rörlighet i staden behöver undanröjas så att fler kan delta i samhällslivet. Digital inkludering blir allt viktigare för att kunna vara delaktig i samhället och staden bör erbjuda stöd till grupper som behöver särskild vägledning i digitala frågor. Tillgängliga mötesplatser och aktiviteter är centrala för att främja sociala sammanhang och motverka ofrivillig ensamhet bland äldre. Utvecklingen inom dessa områden hänger nära samman och förbättringar inom ett område kan förstärka effekterna i andra områden. Ökad mobilitet eller digital kunskap kan till exempel möjliggöra deltagande i sociala sammanhang.

Ansatsen i planen är att öka åldersvänligheten och delaktigheten inom de ovan beskrivna områdena och på ett sätt som kan inarbetas som permanenta arbetssätt i stadens förvaltningar och bolag.

Äldres delaktighet är en förutsättning

Äldres delaktighet är en förutsättning för arbetet med en åldersvänlig stad och en resurs för att öka åtgärdernas träffsäkerhet. Delaktighet kan ske på olika sätt och det är av vikt att tillvarata underlag som beskriver äldres erfarenheter. Förvaltningar och bolag ska i

genomförandet av planens åtgärder ha kunskap om och synliggöra målgruppen för att säkra att arbetet möter äldres olika behov och motverkar åldersism.

Det finns ingen fast definition av när en person räknas som äldre men ofta inkluderas personer som är över 65 år vilket motsvarar den tidigare pensionsåldern. Gruppen äldre är stor och heterogen och omfattar olika åldrar, socioekonomiska förutsättningar, etniska tillhörigheter, religioner eller andra trosuppfattningar, sexuella läggningar, könsidentiteter, funktionsnedsättningar och nationella minoriteter (judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar). Dessa förhållanden samverkar och skapar varierade behov inom gruppen. Anpassningar som görs för en specifik grupp äldre kan ofta ha positiv effekt även för andra grupper. För att utforma åtgärder så att de når så många som möjligt, utan behov av individuella anpassningar, bör principen om universell utformning gälla i genomförandet av vissa av åtgärderna.

Åtgärder som kräver samordning och samverkan

Göteborgs Stads möjligheter att göra insatser för en mer åldersvänlig stad är stora sett till den sammantagna rådigheten för stadens verksamheter. Trots detta kvarstår återkommande problem med att uppnå resultat som består över tid. Bland orsakerna finns brister i samverkan kring vissa uppdrag. Stadens förvaltningar och bolag behöver samarbeta kring åtgärderna och målgruppen behöver involveras för att kunskap och lösningar ska utformas gemensamt.

Vissa delar ligger utanför stadens rådighet och i dessa fall behöver samverkan sökas och utvecklas exempelvis med regionala aktörer som Västtrafik, privata fastighetsägare och civilsamhällets organisationer som representerar olika grupper av äldre.

Förväntat resultat och förflyttning

Planen förväntas bidra till en förflyttning mot ett mer åldersvänligt Göteborg, där äldre i högre grad är delaktiga och utgör en resurs i utvecklingen av staden.

Förflyttningen avser även en ökad samordning mellan berörda nämnder och styrelser och en mer systematisk användning av kunskap om äldres behov, med hänsyn till gruppens heterogena sammansättning.

Äldres behov, erfarenheter och synpunkter på åldersvänligheten i Göteborg följs genom de nulägesbeskrivningar som tas fram av äldre samt vård- och omsorgsnämnden. Dessa beskriver viktiga perspektiv från målgruppen, men ger inte en heltäckande bild av åldersvänligheten i staden eller planens effekter. Frågan om hur äldre upplever åldersvänligheten i Göteborg idag, som följdes upp 2024, utgör ett centralt mått och kan följas upp i samband med planperiodens slut.

Fokusområden och åtgärder

För att stärka arbetet för en åldersvänlig stad prioriterar planen fyra fokusområden:

- Stadsutveckling och bostäder
- Mobilitet och stadsmiljö

- Digital inkludering
- Sociala sammanhang

Stadsutveckling och bostäder

Många äldre bor i bostäder som inte längre motsvarar deras behov exempelvis vad gäller tillgänglighet, storlek, kostnad eller möjligheter till boendegemenskap. Längre avstånd till service, kollektivtrafik och mötesplatser kan också försvåra vardagen och begränsa delaktigheten. Likaså kan rörligheten i staden hindras av ojämna underlag, höga trottoarer, för få offentliga toaletter och sittplatser, brister i väghållningen och otillräcklig separering mellan gång- och cykelbanor. Flera av dessa utmaningar kan också förstärkas av klimatförändringar såsom högre temperaturer, kraftigare regn och extremväder, där äldre utgör en särskilt sårbar grupp. Det gör att bostäder, stadsmiljö och transportsystem behöver anpassas för att minimera risker och hälsopåverkan. Det gäller både i nyproduktion och befintlig miljö.

Äldres behov riskerar att prioriteras ned om de inte analyseras och synliggörs i stadsutvecklingens tidiga skeden, planering och genomförande. Även om verktyg, arbetssätt och samverkansformer finns för att hantera identifierade behov behöver äldreperspektivet integreras mer konsekvent, och ansvar och roller tydliggöras. Äldre bör i större utsträckning involveras i arbetet så att staden planeras tillsammans med dem. Det ökar möjligheten att utforma lösningar som möter verkliga behov. Samverkan mellan nämnder/styrelser behöver fortsatt utvecklas för att arbetet ska ge effekt.

Åtgärder

Utvärdera och åtgärda identifierade brister så att äldres behov får genomslag i tidiga skeden, planering och genomförande.

Ansvar: Exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, stadsmiljönämnden

Samverkande parter: socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, stadsfastighetsnämnden, äldre samt vård- och omsorgsnämnden

Under planperiodens första år ska ett **urval färdigställda projekt utvärderas utifrån äldres perspektiv**. Urvalet ska täcka in både större och mindre projekt i olika delar av staden samt inkludera såväl nya investeringar som åtgärder i befintlig miljö. Det ska omfatta projekt med bostäder, kommunal service, mobilitet och stadsmiljö. Resultatet från utvärderingarna ska tydliggöra var och varför äldres behov riskerar att prioriteras ned, exempelvis vid målkonflikter. Identifierade brister i arbetssätt och verktyg ska åtgärdas under planperioden. Det kan exempelvis beröra olika anvisningar och mått som samlas i teknisk handbok, metoder för behovsanalys, nyttokostnadsanalys, sociala konsekvensanalyser och riskanalyser. Det gemensamma arbetet ska lägga grunden för ett stadigvarande arbetssätt hos ansvariga nämnder, där äldreperspektivet systematiskt beaktas i planering, genomförande och uppföljning. Äldre ska vara delaktiga i arbetet.

Genomför en samlad behovsanalys av trygghetsboenden utifrån äldres ekonomiska förutsättningar och geografisk efterfrågan.

Ansvarig: Stadsbyggnadsnämnden

Samverkande part: Exploateringsnämnden, Förvaltning AB Framtiden, äldre samt vård- och omsorgsnämnden

Analysen ska genomföras under planperiodens första år och ska bidra till att fördjupa bilden av vilka behov äldre har av trygghetsbostäder. Analysen ska kunna fungera som en samlad kunskapsbas. Den ska omfatta både nybyggnation och konvertering av befintligt bestånd. Äldre ska vara delaktiga. Resultatet blir ett underlag som stödjer omhändertagandet av pågående uppdrag om trygghetsboenden hos exploateringsnämnden, AB Framtiden och stadsbyggnadsnämnden, och utgör en del i arbetet med kommande styrning enligt lagen (2000:1383) om bostadsförsörjning.

Mobilitet och stadsmiljö

Mobilitet handlar om individers möjligheter att förflytta sig i staden och därigenom kunna ta del av samhällslivet. Tillgången till kollektivtrafik och möjligheten att vila längs vägen har stor betydelse för äldres rörlighet, självständighet och delaktighet i staden.

Utvärderingar och dialoger med äldre visar att många hållplatser och bytespunkter fortfarande inte uppfyller tillgänglighetskrav vad gäller lutningar, ledstråk, räcken och sittplatser. Flera av dessa hinder kring fysisk tillgänglighet är särskilt utmanande för personer med funktionsnedsättning. Brist på sittplatser runt om i staden och längs gångstråk begränsar äldres möjligheter att på ett tryggt sätt ta sig runt och vistas i stadsmiljön. Det finns också viktiga kvaliteteter för sittplatser som inte alltid beaktas, såsom närhet till grönområden, vatten, skugga och väderskydd, vilket begränsar deras funktion och användbarhet. Särskilt solskydd och svalka blir allt viktigare i takt med klimatförändringar där äldre utgör en riskgrupp för värmerelaterade hälsoproblem. Äldre upplever dessutom hinder i form av många byten vid resor med Flexlinjen och att det kan vara långt mellan hållplatser och knutpunkter. Även få alternativ till digital information och digitala biljetter framkommer, vilket påverkar användningen av kollektivtrafiken.

Flera av dessa problem återkommer som kvarstående över tid. Bland orsakerna finns brister i samverkan kring vissa uppdrag, där stadens förvaltningar och bolag behöver samarbeta och målgruppen behöver involveras för att kunskap och lösningar ska utformas gemensamt. Vissa delar ligger utanför stadens rådighet och i dessa fall behöver samverkan sökas och utvecklas exempelvis med regionala aktörer som Västtrafik och privata fastighetsägare.

Åtgärder

Utveckla Flexlinjen så att hållplatser, trafiktider och linjesträckning i högre grad utgår från äldres behov.

Ansvarig: Stadsmiljönämnden

Samverkande parter: Idrotts- och föreningsnämnden, kulturnämnden, socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, stadsbyggnadsnämnden, äldre samt vård- och omsorgsnämnden

Utifrån analyser av äldres resmönster och behov ska trafiktider, linjesträckning och funktioner vid hållplatser såsom sittplatser bedömas och utvecklas för att i högre grad motsvara äldres behov. Det innebär att se över och utveckla befintliga arbetssätt där äldre är delaktiga och att former för delaktighet ska vara återkommande. Äldres behov ska även

säkerställas i tidiga skeden och planering som berör Flexlinjen. I arbetet ingår att i samverkan med berörda förvaltningar förbättra placering av hållplatser med hänsyn till närhet till bostäder, service, mötesplatser och träffpunkter samt anslutning till bytespunkter för annan kollektivtrafik. Utöver stadens samverkansparter ska samverkan med Västtrafik och privata fastighetsägare utvecklas för att möjliggöra lösningar som kräver gemensamma insatser.

Placering av sittplatser på allmän plats ska inventeras och utformas utifrån äldres behov.

Ansvar: Stadsmiljönämnden

Samverkande parter: Förvaltnings AB Framtiden, socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, äldre samt vård- och omsorgsnämnden

Arbetet ska säkerställa att sittplatser motsvarar behov hos äldre och andra grupper med liknande krav på tillgänglighet samt ökar i antal. Placeringen ska beakta faktorer som geografisk spridning, avstånd mellan sittplatser, närhet till bostäder, service och kvaliteter som belysning, grönområden, vatten och solskydd. Utvecklingen under planperioden ska leda till en stärkt samverkan och ett stadigvarande arbetssätt med koppling till befintliga processer där sittplatser placeras utifrån faktiska behov. Samverkan ska också sökas med privata fastighetsägare. Äldre ska vara delaktiga i arbetet.

Digital inkludering

Teknikutvecklingen och digitaliseringen av samhället går snabbt. Nationell och lokal styrning driver på utvecklingen. I Sveriges digitaliseringsstrategi 2025–2030 är ett av målen att alla invånare ska vara digitalt inkluderade. Undersökningar och dialoger med olika grupper av äldre beskriver utmaningar i vardagen. Det är svårt att hitta information om samhällsstöd och service på digitala ytor, komma åt stadens service via e-tjänster, appar och med bankID. Tjänsterna upplevs inte som tillräckligt användarvänliga och äldre saknar stöd i digitala frågor. Det kan handla om att inte veta var stöd finns att få, och att det stöd som erbjuds upplevs som bristfälligt och kortsiktigt. Dessutom skapar bedrägerier via digitala kanaler en otrygghet och oro för att använda digitala verktyg.

Flera av stadens förvaltningar har uppdrag där det ingår att ge stöd i användning av digitala verktyg, men det saknas en samlad bild över vem som erbjuder vilket stöd. Det stöd som ges behöver kommuniceras på ett tillgängligt sätt och nå ut till målgruppen. Äldre är en heterogen grupp och har olika förutsättningar för att använda digitala verktyg och tjänster. Det kan bero på arbetslivserfarenhet, utbildning, fysiska och kognitiva förutsättningar, ekonomi och språk. Dessa delar behöver beaktas när staden utformar stöd för att öka äldres digitala färdigheter, och därmed förebygga digitalt utanförskap. Att vara trygg i att använda digitala lösningar främjar mobilitet, självständighet och social delaktighet.

Åtgärder

Utforma det digitala stödet utifrån äldres behov för att fler ska bli digitalt inkluderade.

Ansvarig: Äldre samt vård- och omsorgsnämnden, kulturnämnden, nämnden för demokrati och medborgarservice

Samverkande parter: Socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst

Den vägledning i digitala frågor som idag erbjuds äldre inom stadens verksamheter såsom mötesplatser, medborgarkontor och bibliotek ska utvecklas och kommuniceras för att bättre motsvara äldres behov. Det handlar främst om tillfällig hjälp med olika digitala frågor exempelvis för att hantera tjänster, verktyg och hitta information. Äldres erfarenheter ska tas tillvara. Syftet är att skapa ett samordnat och långsiktigt arbetssätt kring att vägleda äldre i digitala frågor så att fler får stöd. Samverkan med andra relevanta aktörer, exempelvis civilsamhällets organisationer, bidrar till en bredare bild av digital hjälp som kan komplettera stadens stöd.

Genomför återkommande kunskapshöjande insatser utifrån behov hos äldre för att öka den digitala kompetensen.

Ansvarig: Äldre samt vård- och omsorgsnämnden

Samverkande parter: Kulturnämnden, nämnden för demokrati och medborgarservice, socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst

De kunskapshöjande insatserna ska utformas i delaktighet med äldre och kan ha olika fokus. En del i arbetet är att målgruppsanpassa insatserna och sprida information om insatserna för att nå grupper där behovet är som störst. Kompetenshöjningen ska erbjudas kontinuerligt och bidra till att stärka äldres digitala färdigheter för att hantera vardagsnära ärenden och tjänster. Genomförandet ska ske på ett sådant sätt att äldre kan delta vid flera tillfällen för att utveckla grundläggande kunskaper. Arbetet kan utvecklas i samverkan med andra aktörer. Det kan vara civilsamhället för att nå relevanta målgrupper samt Polisen i frågor som rör exempelvis digitala bedrägerier riktade mot äldre.

Sociala sammanhang

Av rapporter och forskning framgår att ofrivillig ensamhet är vanligt bland äldre och har ett tydligt samband med bland annat psykisk och fysisk ohälsa. Orsaker till ensamhet kan vara flera som till exempel minskade sociala nätverk, otillgängliga miljöer, ekonomiska hinder och digitalt utanförskap, brister på mötesplatser samt boendeformer som främjar gemenskap. Mötesplatser med aktiviteter som till exempel träffpunkter, kulturhus, bibliotek och medborgarkontor spelar en viktig roll för social delaktighet, inkludering och möjligheten att vara aktiv i samhället.

Utbudet av mötesplatser och aktiviteter för äldre motsvarar inte i tillräcklig utsträckning äldres olika önskemål och behov utifrån bland annat ålder, identitet, kulturell och språklig bakgrund, ekonomi, tillgänglighet liksom inriktning och öppettider. Likaså behöver det bli lättare för äldre att få information och kännedomen om de mötesplatser och aktiviteter som finns, så att fler ska kunna besöka dem.

Åtgärder

Utveckla och kommunicera utbudet av mötesplatser och aktiviteter riktat till äldre.

Ansvarig: Äldre samt vård- och omsorgsnämnden

Samverkande parter: Förvaltnings AB Framtiden, idrotts- och föreningsnämnden, kulturnämnden, nämnden för demokrati och medborgarservice, nämnden för funktionsstöd, socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst

Arbetet omfattar en kartläggning av öppna mötesplatser och aktiviteter riktade till äldre. Kartläggningen ska genomföras under planperiodens första år och utgöra underlag för en mer samordnad och strukturerad utveckling inom respektive samverkande nämnds/styrelses ansvar för mötesplatser och aktiviteter utifrån äldres behov. Det kan handla om öppettider, geografisk spridning, kostnader, tillgänglighetskrav, information och inriktning av utbud för att fånga olika grupper utifrån exempelvis språk, kultur och identitet. Äldre och civilsamhällets organisationer ska vara delaktiga i arbetet. Det samlade utbudet ska kommuniceras till äldre för att fler ska kunna känna till vad som finns och hitta passande mötesplatser och aktiviteter.

§ 453 Ärendenummer SLK-2024-00873

Utvärdering av Göteborgs Stads handlingsplan för Åldersvänliga Göteborg 2021-2025

Beslut

Enligt kommunstyrelsens förslag:

1. Kommunstyrelsen får i uppdrag att revidera Göteborgs Stads handlingsplan för Åldersvänliga Göteborg. Ett särskilt fokus ska läggas på mobilitet, bostäder, stadsmiljö/stadsutveckling samt att öka seniorers inflytande och delaktighet inom dessa områden.
2. Giltighetstiden för Göteborgs Stads handlingsplan för Åldersvänliga Göteborg 2021–2025 förlängs till dess att en reviderad plan antas.
3. Äldre samt vård- och omsorgsnämnden får i uppdrag att, i samverkan med alla nämnder och styrelser som bedöms beröras, fortsatt samordna insatser för en mer äldrevänlig stad. Återrapportering av uppdraget ska ske i samband med uppföljning av planen.
4. Utvärdering av Göteborgs Stads handlingsplan för Åldersvänliga Göteborg 2021–2025, i enlighet med bilaga 2 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, antecknas.

Handlingar

2025 nr 184.

Yrkande från M, D, L och KD den 15 oktober 2025.

Yrkanden

Marina Johansson (S), Marie Brynolfsson (V) och AnnaSara Perslow (C) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Mattias Tykesson (M), Pär Gustafsson (L), Kalle Bäck (KD) och Jonas Stenberg (D) yrkar bifall till yrkande från M, D, L och KD den 15 oktober 2025.

Agneta Kjaerbeck (SD) yrkar bifall till yrkande från M, D, L och KD den 15 oktober 2025 och tilläggsyrkande från SD i kommunstyrelsen.

Propositionsordning

Ordföranden ställer propositioner på yrkandena med undantag av tilläggsyrkandet och finner att kommunstyrelsens förslag har bifallits. Omröstning begärs.

Protokollsutdrag

Sammanträdesdatum: 2025-10-16

Omröstning

Godkänd voteringsproposition: "Ja för bifall till kommunstyrelsens förslag. Nej för bifall till yrkandet från Mattias Tykesson m.fl."

Omröstningen utfaller med 43 Ja mot 38 Nej. Hur var och en röstar framgår av bilaga 5.

Propositionsordning

Ordföranden ställer härafter propositioner på bifall respektive avslag på tilläggsyrkandet från SD i kommunstyrelsen och finner att det har avslagits.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden

Styrande dokument

§ 428 Ärendenummer SLK-2025-01098

Remittering av förslag till Göteborgs Stads plan för ett åldersvänligt Göteborg 2027-2029

Beslut

Enligt stadsledningskontorets förslag:

Kommunstyrelsen remitterar, utan eget ställningstagande, Göteborgs Stads plan för ett åldersvänligt Göteborg 2027-2029 i enlighet med bilaga 2 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande till de remittenter som framgår under rubriken Remissinstanser med begäran om yttrande inom tre månader efter kommunstyrelsens beslut.

Tidigare behandling

Bordlagt den 6 maj 2026, § 327 och den 20 maj 2026, § 384.

Handling

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande den 10 april 2026.

Protokollsutdrag skickas till

Remittenterna genom stadsledningkontoret

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2026-04-10

Ärendenummer SLK-2025-01098

Handläggare

Johanna Franzén, Karin Wallquist

Telefon: 031-368 02 34, 031-368 02 02

E-post: johanna.franzen@stadshuset.goteborg.se,

karin.wallquist@stadshuset.goeborg.se

Remittering av förslag till Göteborgs Stads plan för ett åldersvänligt Göteborg 2027-2029

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

Kommunstyrelsen remitterar, utan eget ställningstagande, Göteborgs Stads plan för ett åldersvänligt Göteborg 2027-2029 i enlighet med bilaga 2 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande till de remittenter som framgår under rubriken Remissinstanser med begäran om yttrande inom tre månader efter kommunstyrelsens beslut.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige gav 2025-10-16 § 453 kommunstyrelsen i uppdrag att revidera Göteborgs Stads handlingsplan för åldersvänliga Göteborg med särskilt fokus på mobilitet, bostäder, stadsmiljö, stadsutveckling samt att stärka seniorers inflytande och delaktighet inom dessa områden. Vidare framgår i uppdraget att minoritetsgruppers erfarenheter och äldres perspektiv ska ges större utrymme, att klimat- och miljöperspektiv ska integreras, att kommunikationen ska målgruppsanpassas och att staden ska bidra till att öka den digitala kompetensen bland äldre.

Förslaget till Göteborgs Stads plan för ett åldersvänligt Göteborg 2027-2029 omfattar ett fåtal konkreta åtgärder för specifika förändringar där konstaterade behov finns. Dialoger med äldre i staden, utvärderingen av nuvarande plan och kunskap om äldres livsvillkor visar var behovet av åtgärder är som störst. Detta ligger till grund för planens prioriteringar tillsammans med kommunfullmäktiges inriktning i beslutet och dialoger med förvaltningar och bolag. Åtgärderna utgår från berörda nämnders och styrelser grunduppdrag och är i linje med den föreslagna styrningen genom Göteborgs Stads riktlinje för mänskliga rättigheter och likvärdig service.

Stadsledningskontoret föreslår att planen remitteras till: exploateringsnämnden, Förvaltnings AB Framtiden, idrotts- och föreningsnämnden, kulturnämnden, nämnden för demokrati och medborgarservice, nämnden för funktionsstöd, socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, stadsbyggnadsnämnden, stadsfastighetsnämnden, stadsmiljönämnden, äldre samt vård- och omsorgsnämnden samt Göteborgs Stads hbtqi-råd, Göteborgs Stads pensionärsråd, Göteborgs Stads råd för den nationella minoriteten romer, Göteborgs Stads råd för funktionsrätt, Göteborgs Stads sverigefinska råd, Judiska församlingen i Göteborg, Muslimska samverkansgruppen i Göteborg,

Sameföreningen i Göteborg, Afroinstitutionen i Göteborg och Framtidsutvecklarna i Göteborg.

Stadsledningskontoret bedömer att åtgärderna i denna plan bidrar till en förflyttning mot ett mer åldersvänligt Göteborg, där äldre i högre grad är delaktiga och utgör en resurs i utvecklingen av staden.

Bedömning ur ekonomisk dimension

För att möta behoven hos en växande äldre befolkning behöver staden arbeta långsiktigt för att stärka åldersvänligheten inom stadens olika verksamhetsområden. De åtgärder som föreslås i planen syftar till att bidra till förbättringar inom kommunala verksamhetsområden där det finns identifierade behov och där arbetet för att bli mer åldersvänlig behöver intensifieras. De flesta åtgärderna innebär utveckling av arbetssätt, ökad kunskap samt stärkt samarbete mellan berörda förvaltningar och bolag inom ramen för sina grunduppdrag. Stadsledningskontoret kommer i samband med remittering av planen att be samtliga berörda nämnder och styrelser återkomma med svar på vilka förutsättningar de har att genomföra de föreslagna åtgärderna inom befintlig ram.

Bedömning ur ekologisk dimension

Den föreslagna planen omfattar åtgärder inom bland annat stadsutveckling, bostäder, mobilitet och stadsmiljö. Stadsledningskontoret bedömer att nämnder och styrelser, vid genomförandet av dessa åtgärder, behöver beakta miljö- och klimatförändringar som bland annat högre temperaturer, kraftigare regn och extremväder. Olika grupper av äldre kan vara särskilt sårbara beroende på till exempel ålder, hälsa, funktionsnedsättning och ekonomiska förutsättningar. I arbetet med åtgärderna behöver anpassningar göras för att minimera risker och negativ påverkan på hälsan. Det kan handla om att ta hänsyn till närhet till grönområden, vatten, skugga och väderskydd. Delar i planen rör även kollektivtrafik och en tillgänglig och inkluderande kollektivtrafik kan bidra till ett mer hållbart samhälle, exempelvis genom minskat behov av bilresor. Det leder till lägre utsläpp och en mer miljövänlig stadsutveckling.

Bedömning ur social dimension

Mänskliga rättigheter gäller för alla och envar och Göteborgs Stad ska erbjuda likvärdig service och jämlik tillgång till de rättigheter som staden tillhandahåller. Den demografiska förändringen, med en växande andel äldre invånare, ställer ökade krav på att staden planeras, byggs och förvaltas för att bli mer åldersvänlig. Det innebär även att hinder som begränsar människors rörlighet i staden behöver undanröjas, så att fler kan delta i samhällslivet. Digital inkludering blir allt viktigare för att kunna vara delaktig i samhället, och staden behöver utforma användarvänliga e-tjänster och verktyg samt erbjuda stöd till grupper som behöver särskild vägledning i digitala frågor. Tillgängliga mötesplatser och aktiviteter är centrala för att främja sociala sammanhang och motverka ofrivillig ensamhet bland äldre. En utveckling inom ett av dessa områden kan förstärka effekterna i andra områden. Ökad mobilitet eller digital kunskap kan till exempel möjliggöra deltagande i sociala sammanhang.

I arbetet med revideringen av planen har det framgått att äldres perspektiv inte i tillräcklig utsträckning beaktas inom de områden som planen omfattar, och att äldres behov riskerar att prioriteras ned om deras förutsättningar inte analyseras och synliggörs.

Stadsledningskontoret bedömer att planens riktade åtgärder kan svara mot dessa identifierade behov och stärka stadens arbete för ett mer åldersvänligt Göteborg. Äldre utgör också en växande och heterogen grupp med varierande behov beroende på ålder, socioekonomi, språk, funktionsförmåga, etnicitet, könsidentitet, religion och andra identitetsbärande faktorer. Dessa förhållanden samverkar och skapar varierade behov inom gruppen. I förslaget till reviderad plan betonas att äldres olika förutsättningar och erfarenheter ska beaktas i arbetet med åtgärderna. Stadsledningskontoret bedömer att detta bidrar till att motverka ålderism och säkerställa att genomförandet av åtgärderna möter äldres olika behov.

Samverkan

Information har lämnats till central samverkansgrupp (CSG) 2025-12-11.

Bilagor

1. Kommunfullmäktiges protokollsutdrag 2025-10-16 § 453 punkt 2
2. Förslag till Göteborgs Stads plan för ett åldersvänligt Göteborg 2027-2029

Beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige antog 2021-05-20 § 21 Göteborgs Stads handlingsplan för åldersvänliga Göteborg 2021-2024. I samband med utvärderingen av handlingsplanen gav kommunfullmäktige 2025-10-16 § 453 kommunstyrelsen i uppdrag att revidera planen med särskilt fokus på mobilitet, bostäder, stadsmiljö, stadsutveckling samt att stärka seniorers inflytande och delaktighet inom dessa områden. I beslutet betonas att äldres delaktighet ska öka och att minoritetsgruppers erfarenheter och perspektiv ska tas tillvara. Det framgår även att informationskampanjer som syftar till att nå stadens äldre behöver målgruppsanpassas, vilket också gäller kommunikationen mellan staden och målgruppen. Likaså bör staden bidra till att öka den digitala kompetensen hos äldre och anpassa information och kommunikation för att nå grupper med lägre digital kompetens. Även klimat- och miljöfrågorna ska involveras i arbetet med en åldersvänlig stad, då äldre av flera skäl är en särskilt utsatt riskgrupp vid klimat- och miljöförändringar.

Kommunstyrelsen har att ta ställning till att förslag till Göteborgs Stads plan för ett åldersvänligt Göteborg 2027-2029 remitteras till föreslagna remissinstanser för yttrande.

Remissinstanser

Planen föreslås remitteras till: exploateringsnämnden, Förvaltnings AB Framtiden, idrotts- och föreningsnämnden, kulturnämnden, nämnden för demokrati och medborgarservice, nämnden för funktionsstöd, socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, stadsbyggnadsnämnden, stadsfastighetsnämnden, stadsmiljönämnden, äldre samt vård- och omsorgsnämnden samt Göteborgs Stads hbtqi-råd, Göteborgs Stads pensionärsråd, Göteborgs Stads råd för den nationella minoriteten romer, Göteborgs Stads råd för funktionsrätt, Göteborgs Stads sverigefinska råd, Judiska församlingen i Göteborg, Muslimska samverkansgruppen i Göteborg, Sameföreningen i Göteborg, Afroinstitutionen Göteborg och Framtidsutvecklarna i Göteborg.

Beredning av ärendet

Initialt genomförde stadsledningskontoret en föranalys och sammanställde en behovsbild för att säkerställa att den reviderade planen bidrar till en ändamålsenlig styrning. Analysen har genomförts tillsammans med representanter från äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen. Utifrån analysen och behovsbilden har dialoger genomförts med äldre genom en referensgrupp och med representanter från stadens berörda förvaltningar och bolag. Dialogerna har utmynnat i ett antal åtgärder som är värderade mot annan befintlig styrning, pågående arbete och stadens rådighet.

De underlag som har använts i revideringen är utvärderingen av nuvarande plan, äldre samt vård- och omsorgsnämndens framtagna nulägesrapporter om seniorers behov, Äldreombudsmannens rapport 2025 samt forsknings- och myndighetsrapporter. Underlaget omfattar även dokumentation från tidigare dialoger med representanter från olika grupper av äldre som fångar erfarenheter och förslag för ett mer åldersvänligt Göteborg.

Kommunstyrelsens råd har fått information om uppdraget. Dialogmöten har genomförts med en referensgrupp bestående av deltagare från samtliga av kommunstyrelsens rättighetsbaserade råd samt Muslimska samverkansgruppen i Göteborg och Framtidsutvecklarna i Göteborg. Sameföreningen i Göteborg, Judiska församlingen i Göteborg och Afroinstitutionen i Göteborg har bjudits in men avböjt att delta.

Styrmiljö och angränsande uppdrag

Beroenden av annan styrning

De mänskliga rättigheterna definieras och regleras i internationella juridiska dokument som konventioner och stadgar framtagna av bland andra FN, Europarådet och EU. I april 2025 gav FN:s människorättsråd en mellanstatlig arbetsgrupp i uppdrag att ta fram ett förslag till ett nytt bindande traktat för att skydda och främja äldre personers mänskliga rättigheter. Länder som ratificerar dessa konventioner åtar sig ett juridiskt bindande ansvar att säkerställa att mänskliga rättigheter respekteras på alla nivåer inom sina gränser. Hur åtaganden om mänskliga rättigheter ska förverkligas i Sverige, regleras i den svenska lagstiftningen genom bland annat grundlagar, kommunallag och speciallagstiftning.

Den föreslagna styrningen genom Göteborgs Stads riktlinje för mänskliga rättigheter och likvärdig service tydliggör hur detta ansvar ska omsättas i Göteborgs Stads verksamheter. Riktlinjens krav är utformade för att stärka förvaltningars och bolags förmåga att tillgodose rättigheter på gruppnivå vilket innebär att skydda och främja äldre personers rättigheter. Riktlinjen ska utgöra en central motor i den långsiktiga styrningen på området. Det innebär att den ska vara det huvudsakliga styrinstrumentet för systematiska och integrerade arbetssätt i Göteborgs Stads olika grunduppdrag. Revideringen av planen för ett mer åldersvänligt Göteborg har genomförts i samband med att styrningen omformas. Den föreslagna planen är därför relativt kortfattad och avgränsad i omfattning, med ett fåtal konkreta och riktade åtgärder. Planen är tänkt att komplettera den långsiktiga styrningen där det finns ett identifierat behov av specifika åtgärder under planperioden för att bidra till en önskad förflyttning. Avsikten är att arbetet framöver inarbetas i grunduppdragen och hanteras i linje med riktlinjen.

Planen för en mer åldersvänlig stad har också kopplingar till andra reglerande och planerande dokument som framhåller likvärdighet, jämlikhet och hållbar utveckling inom flera områden. I revideringen av planen är kopplingen till annan styrning särskilt tydlig i förhållande till den styrmiljö som visas i bilden nedan.

Översikt av styrmiljön		Styrande dokument för område: ett åldersvänligt Göteborg			
Lagar och annan författning med särskild påverkan	Planerande styrande dokument		Reglerande styrande dokument		Styrande dokument inom andra områden med påverkan - Reglementen - Ägardirektiv
	Stadsövergripande styrande dokument				
	Vision				
	Program		Policy		
	- Översiktsplan för Göteborg - Göteborgs Stads program för bostadsförsörjning - Målbild Koll2035 – Kollektivtrafikprogram för stornätet i Göteborg, Mölndal och Partille		- Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning - Göteborgs Stads program för jämlika livsvillkor och jämlik hälsa - Göteborgs Stads idrottsprogram 2023-2030		
Regionala styrande dokument	Plan		Riktlinje		
	- <i>Göteborgs Stads plan för ett mer åldersvänligt Göteborg</i> - Göteborgs Stads biblioteksplan		- <i>Göteborgs Stads riktlinje för mänskliga rättigheter och livkvärdig service</i> - Göteborgs Stads riktlinje för kommunikation		
			Regel		
			Anvisning		
			Rutin		
Styrande dokument på nämnds-/styrelsenivå					
Framtidenkoncernens strategi för lokala torg i utvecklingsområden					

Översiktsplan för Göteborg, Policy för fysisk tillgänglighet i Göteborgs Stad, Göteborgs stadsmiljöpolicy och det nuvarande programmet för bostadsförsörjning är alla under revidering, med olika grad av förändringar. Social hållbarhet och målgruppers behov utgör en integrerad del av styrningen i dessa dokument. För planen för ett åldersvänligt Göteborg utgör arbetet med att ta fram ny styrning enligt lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar en bärande del. I det arbetet omhändertas behov hos äldre och andra grupper som styrningen inom bostadsförsörjningen ska tillgodose.

Flera nämnder berörs av åtgärder i planen utifrån sina reglementen där det framgår att nämnderna ska vara en aktiv part i insatser inom flera kommungemensamma frågor där sociala erfarenheter i samhällsplaneringen ingår. De ska vara aktiva utifrån sitt respektive verksamhetsansvar och med beaktande av befolkningens behov samt kännedom om lokala förhållanden.

Inom stadsutveckling finns även teknisk handbok som samlar anvisningar och krav för planering, projektering, byggande, drift- och underhåll av allmän plats. Fysisk tillgänglighet är genomgående. Där finns anvisningar om frågor som har stor betydelse för äldre, till exempel separering av gång- och cykelbanor, tydlig skyltning, säker belysning, sittplatser med arm- och ryggstöd, anpassade toaletter, nivåutjämning och vinterväghållning.

Fler angränsande uppdrag

Det finns ett flertal uppdrag från kommunfullmäktige som angränsar till och kompletterar föreliggande plan. I vissa fall kopplar åtgärder i planen direkt till dessa uppdrag, medan andra uppdrag hanterar behov som därav inte omfattas av planen.

I kommunfullmäktiges budget 2025 har stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden i uppdrag att utöka planeringen av trygghetsbostäder och underlätta för aktörer att konvertera bostäder i befintlig form till trygghets- eller seniorbostäder. I kommunfullmäktiges budget för både 2025 och 2026 har Förvaltnings AB Framtiden i uppdrag att inrätta minst 150 nya trygghetsbostäder under respektive år.

I kommunfullmäktiges budget 2025 fick äldre samt vård- och omsorgsnämnden i uppdrag att i samverkan med Förvaltnings AB Framtiden utreda möjligheter att underlätta för seniorer att starta flyttkedjor. Inom ramen för uppdraget skulle även möjligheten att erbjuda flytt hjälp för seniorer i behov övervägas.

Elsparkeyklar är en återkommande fråga för målgruppen äldre. För att förbättra framkomligheten för gående, personer med nedsatt rörelseförmåga och cyklister har stadsmiljönämnden i uppdrag i kommunfullmäktiges budget 2025 och 2026 att intensifiera arbetet med att införa parkeringsförbud för delade elsparkcyklar på gång- och cykelbanor samt att införa fler zoner där dessa endast får parkeras på anvisad plats.

Stadsmiljönämnden fick i kommunfullmäktiges budget 2025 i uppdrag att i samverkan med Västtrafik AB öka tryggheten på hållplatser och knutpunkter utifrån behov. En trygghetsrapport för stadens hållplatser och knutpunkter har tagits fram. Den identifierar ett antal konkreta åtgärdsbehov för att stärka tryggheten i kollektivtrafikmiljön, exempelvis vad gäller standardiserade krav för belysning, sikt, materialval, påkörningsskydd, skyltning och tillgänglighet. Arbete fortgår med förankring och hantering i ordinarie processer.

Göteborgs Stads äldreombudsman har i uppdrag att återkomma vartannat år med en rapportering till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. Rapporteringen redogör för äldreombudsmannens verksamhet samt synliggör viktiga frågor och behov för äldre i Göteborg. Syftet är att öka kunskapen om den äldre befolkningen, beskriva hur staden fungerar att leva och åldras i samt vara underlag för utvecklingsarbete. Rapporten för 2025 har varit ett kunskapsunderlag i arbetet med att ta fram åtgärder till föreliggande plan. Planens föreslagna åtgärder inom digital inkludering och utveckling av mötesplatser ligger i linje med de behov som lyfts i rapporten. Äldreombudsmannen framhåller behovet av samlad tryckt information hem i brevlådan för att göra stadens service, tjänster och utbud mer tillgängliga. Den frågan utreds av äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen, för att se hur tryckt information skulle kunna utformas och nå ut till målgruppen. Äldreombudsmannen understryker även vikten av ökad kunskap och förståelse för nationella minoriteters rättigheter och livsvillkor ur ett äldreperspektiv. Göteborgs Stad ska enligt lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk tillgodose alla fem nationella minoriteters rättigheter och de förstärkta rättigheter som gäller inom förvaltningsområdet för finska. Den föreslagna styrningen genom riktlinjen för mänskliga rättigheter och förstärkningar i berörda nämnders reglementen för nationella minoriteter förväntas bidra till att lagstiftningen omsätts i praktiken.

Kommunstyrelsen beslutade 2026-04-01 § 248 om äldreombudsmannens rapport 2025. I beslutet föreslår kommunstyrelsen att kommunfullmäktige bland annat beslutar att äldre samt vård- och omsorgsnämnden, kulturnämnden och nämnden för demokrati och medborgarservice får i uppdrag att utreda utbildningsinsatser kopplat till ett lånesystem för surfplattor och för utbildning i digital teknik i allmänhet. Stadsledningskontoret bedömer att uppdraget delvis sammanfaller med en av de föreslagna åtgärderna i planen för ett åldersvänligt Göteborg. Kommunstyrelsen föreslår även att äldre samt vård- och omsorgsnämnden får i uppdrag att i samverkan med kommunstyrelsen genomföra insatser för att stärka chefers och medarbetares kunskap och förståelse för nationella minoriteters rättigheter och livsvillkor ur ett seniorperspektiv. Stadsledningskontoret bedömer att detta förslag ligger i linjen med den föreslagna riktlinjen för mänskliga rättigheter och förstärkningar i nämnders reglementen för nationella minoriteter.

Utifrån Göteborgs Stads medlemskap i Världshälsoorganisationens (WHO) globala nätverk Åldersvänliga städer och samhällen (Age-Friendly Cities and Communities) har staden åtagit sig att arbeta aktivt för att planera och anpassa staden för en åldrande befolkning med fokus på sex områden. Dessa är social delaktighet och inkludering, samhällsstöd och service, information och kommunikation, bostäder, mobilitet och stadsmiljö. Planen för ett åldersvänligt Göteborg och dess åtgärder har en utgångspunkt i dessa åtaganden. Äldre samt vård- och omsorgsnämnden ansvarar för samordningen av Göteborgs medlemskap i WHO:s nätverk.

Planens utgångspunkter

Åtgärderna i planen utgår från kommunfullmäktiges inriktning för uppdraget, de åtaganden som staden har genom medlemskapet i WHO:s åldersvänliga städer, uppföljningar och rapporter inom staden, forsknings- och myndighetsrapporter, dialoger med äldre samt berörda förvaltningar och bolag. Åtgärderna kan genomföras under planperioden och är anpassade till den föreslagna styrningen inom mänskliga rättigheter, befintlig styrning och pågående uppdrag.

Åtgärderna ska bidra till att påskynda och utveckla arbetssätt som inarbetar äldres perspektiv i ordinarie processer hos berörda nämnder och styrelser. De är riktade till de nämnder och styrelser som har störst rådighet i relation till åtgärden.

I genomförandet av planens åtgärder behöver ansvariga nämnder och styrelser möjliggöra delaktighet och inflytande för målgruppen. Detta är en förutsättning för att arbetet med en åldersvänlig stad ska nå ut, vara relevant och träffsäkert. I arbetet behöver gruppens heterogenitet beaktas. Gruppen äldre är stor och omfattar många olika åldrar, bakgrunder, förutsättningar och behov. Dessa faktorer samverkar och skapar varierade villkor inom gruppen. Anpassningar som görs för en specifik grupp äldre kan ofta ha positiv effekt även för andra grupper. För att utforma åtgärder så att de når så många som möjligt, utan behov av individuella anpassningar, bör principen om universell utformning gälla i genomförandet av vissa av åtgärderna.

För att åtgärderna ska kunna genomföras i enlighet med syftet krävs samverkan mellan berörda nämnder och styrelser. Samverkan ska också sökas med externa parter i privat och offentlig sektor samt civilsamhällets organisationer som representerar olika grupper av äldre för att möjliggöra lösningar där flera aktörer behöver bidra.

Fokusområden och åtgärder i planen

Mot bakgrund av planens utgångspunkter omfattar planen fyra fokusområden med totalt sju åtgärder där behoven är stora och där staden bedöms ha stor möjlighet att påverka utifrån sin rådighet. Dessa är:

- Stadsutveckling och bostäder
- Mobilitet och stadsmiljö
- Digital inkludering
- Sociala sammanhang

Stadsutveckling och bostäder

Den demografiska förändringen med en växande andel äldre invånare, ställer ökade krav på att staden planeras, byggs och förvaltas för att bli mer åldersvänlig. Det gäller bostäder, kommunal service, mobilitet och stadsmiljö och såväl nya investeringar som åtgärder i befintlig miljö. Inom stadsutvecklingen riskerar äldres behov att prioriteras ned om de inte analyseras och synliggörs i tidiga skeden, planering och genomförande. Trots att stadens stadsutvecklande nämnder har verktyg, arbetssätt och samverkansformer för att hantera identifierade behov behöver äldreperspektivet integreras mer konsekvent, och ansvar och roller tydliggöras. Detta arbete följer tillämpningen av riktlinjen för mänskliga rättigheter och likvärdig service och annan styrning inom området. För att under planperioden ta konkreta steg i denna riktning förslår stadsledningskontoret en åtgärd som stärker arbetet inom ordinarie processer. Åtgärden ska bidra till att äldres delaktighet ökar och samverkan mellan nämnder/styrelser utvecklas.

När det gäller bostadsförsörjning bor många äldre i bostäder som inte längre motsvarar deras behov avseende exempelvis tillgänglighet, storlek, kostnad eller möjligheter till gemenskap. Det är därför viktigt att det finns bostäder i det ordinarie beståndet som uppfyller tillgänglighetskrav, erbjuder gemenskaps- och trygghetsboenden samt är ekonomiskt överkomliga. Dessa frågor hanteras inom stadens planering av bostadsförsörjningen. Det nuvarande bostadsförsörjningsprogrammet löper ut 2026 och staden tar nu fram ny styrning enligt lagen om bostadsförsörjning.

I relation till den befintliga styrningen har ett behov identifierats som kan tillgodoses i föreliggande plan. I dialoger med representanter från exploateringsförvaltningen, Förvaltnings AB Framtiden och stadsbyggnadsförvaltningen har vikten av en mer samlad behovsbild för trygghetsbostäder lyfts, utifrån äldres ekonomiska förutsättningar och geografisk efterfrågan. I planen föreslås att en samlad behovsbild tas fram under planperiodens första år. Resultatet blir ett underlag som stödjer pågående uppdrag om trygghetsboenden hos berörda nämnder och styrelser. I dialogerna har det framkommit att det är oklart vem som ska samordna arbetet med att ta fram en sådan behovsbild. I förslaget till plan föreslås stadsbyggnadsförvaltningen samordna arbetet. Stadsledningskontoret har gjort bedömningen att det ligger i linje med stadsbyggnadsnämndens ansvar för strategisk stadsplanering där det ingår att utforma och samordna styrningen inom bostadsförsörjningen tillsammans med berörda aktörer. Åtgärden ska genomföras tillsammans med exploateringsförvaltningen, Förvaltnings AB Framtiden och äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen.

En annan angelägen fråga som lyfts i beredningen av planen är behovet av vägledning för äldre att i förebyggande syfte planera för sitt framtida boende. Äldre samt vård- och omsorgsnämnden och Boplatz Göteborg AB genomför insatser för äldre som vill flytta till mer ändamålsenliga bostäder. Arbetet omfattar bland annat bussturer till trygghetsboenden, informationsinsatser och stöd i planering och genomförande av flytt, och vidareutvecklas kontinuerligt. Eftersom behoven hanteras inom befintliga uppdrag och pågående arbete föreslås ingen ytterligare åtgärd i planen.

Mobilitet och stadsmiljö

Mobilitet handlar om individers möjligheter att förflytta sig och vistas i staden och därigenom kunna ta del av samhällslivet. Under arbetet med revideringen av planen har särskilt två frågor identifierats där stadens rådighet kan göra stor skillnad för många äldre. Dessa är Flexlinjen och sittplatser. Flexlinjen utgör en kompletterande kollektivtrafikform där resor kan bokas till hållplatser som ligger nära resenärerna, vilket är betydelsefullt för äldre i behov av den servicen. Sittplatser är avgörande för att möjliggöra pauser under gångstråk och vid bytespunkter, och för att skapa tryggare och mer tillgängliga stadsmiljöer där äldre kan förflytta sig och vistas. Det pågår arbete och utveckling inom båda dessa verksamhetsområden och stadsledningskontoret bedömer att en riktad vidareutveckling under planperioden kan öka träffsäkerheten i förhållande till äldres behov. Därför föreslås åtgärder i planen. Genom arbetet ska äldres delaktighet stärkas och samverkansformer mellan berörda nämnder och styrelser utvecklas. Även samverkan med externa parter som Västrafik och privata fastighetsägare ska sökas i de fall det krävs gemensamma lösningar.

Vad gäller andra frågor inom mobilitet och stadsmiljö som har betydelse för äldre och andra grupper, såsom trygghetsåtgärder vid hållplatser och knutpunkter, hantering av elsparkcyklar, nivåutjämning, väghållning, belysning, tydlig skyltning och separering av gång- och cykelbanor, finns styrning och pågående uppdrag som adresserar behoven. Stadsledningskontoret gör bedömningen att det arbetet bör fortgå och stärkas inom ordinarie processer, och att planens åtgärd inom stadsutveckling bidrar till den förstärkningen. Inga ytterligare åtgärder föreslås i planen.

Digital inkludering

Undersökningar och dialoger med olika grupper av äldre beskriver utmaningar i vardagen när det kommer till digitala tjänster.

Det finns flera risker för ett digitalt utanförskap. Det är svårt att hitta information på digitala ytor, komma åt stadens service via e-tjänster, appar och med bankID. Äldre efterfrågar stöd i digitala frågor. Det kan handla om att målgruppen inte vet var stöd finns att få, och att det stöd som erbjuds upplevs som bristfälligt och kortsiktigt. Dessutom skapar bedrägerier via digitala kanaler otrygghet och rädsla för att använda digitala verktyg.

I planen föreslås två åtgärder för att utveckla stödet och erbjuda kunskapshöjande insatser i syfte att öka äldres digitala kompetens. Det omfattar också att kommunicera vilket stöd som finns. I arbetet med åtgärderna behöver det beaktas att äldre har olika förutsättningar bland annat vad gäller arbetslivserfarenhet, utbildning, fysiska och kognitiva förutsättningar, ekonomi och språk. Att vara trygg i att använda digitala lösningar främjar ökad mobilitet, självständighet och social delaktighet.

I arbetet med revideringen av planen har även användarvänlighet av stadens webbsidor, appar och e-tjänster uppmärksammats. I Äldreombudsmannens rapport 2025 lyfts att äldre deltar i användartester av stadens webbplats goteborg.se. Äldreombudsmannen uppmanar också stadens verksamheter att göra fler konsekvens- och målgruppsanalyser inför införande av nya arbetssätt. Analyserna behöver inkludera äldre och äldres olika perspektiv exempelvis vid införandet av olika appar. Stadsledningskontoret menar att detta utvecklingsarbete fortsatt behöver omhändertas av respektive nämnd och styrelse i enlighet med stadens styrsystem för digitalisering. Styrningen anger att stadens digitala tjänster ska vara tillgängliga, inkluderande, enkla att använda och utvecklas tillsammans med användarna.

Sociala sammanhang

Sociala sammanhang handlar om äldres möjligheter att delta i aktiviteter och möta människor som stärker gemenskap och motverkar ofrivillig ensamhet. I arbetet med planen framgår att det finns utvecklingsbehov för stadens mötesplatser och aktiviteter som särskilt riktar sig till äldre. Det handlar om att utbudet inte i tillräcklig utsträckning är känt bland äldre och att det inte speglar äldres olika behov utifrån åldrar, identiteter, kulturella bakgrunder, tillgänglighetskrav och språk. Detta är något som också beskrivs i Äldreombudsmannens rapport 2025. Även begränsade öppettider, kostnader samt långa avstånd kan utgöra hinder för att kunna delta.

I den föreslagna planen finns en åtgärd som handlar om att staden, i samarbete med externa parter som civilsamhället, utvecklar utbudet av mötesplatser och aktiviteter riktat till äldre. Utbudet behöver också kommuniceras så att det blir mer känt bland äldre. Åtgärden förväntas leda till ett mer strukturerat och sammanhållet arbetssätt som bidrar till att fler äldre hittar passande mötesplatser och aktiviteter. Stadsledningskontoret ser också att åtgärder inom andra fokusområden i planen, exempelvis inom mobilitet, digital inkludering och bostäder som främjar gemenskap, sammantaget kan möjliggöra att fler äldre finner sociala sammanhang och minska riskerna för ofrivillig ensamhet.

Genomförande och uppföljning av planen

Genomförande

Varje nämnd som har utpekat ansvar i planen ansvarar för genomförandet av respektive åtgärd inom den egna organisationen. Ansvaret för åtgärden innebär även att samordna de nämnder och styrelser som ska delta i arbetet kring åtgärden. I ansvaret ingår att se till att samarbetet inleds och fortlöper under arbetets gång.

I de fall ett ansvar åläggs flera nämnder eller styrelser behöver dessa ha en dialog kring roller och gemensamma arbetssätt. De nämnder och styrelser som utpekats att delta i samverkan förväntas aktivt bidra utifrån sitt uppdrag och sin rådighet.

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden ansvarar för samordningen av Göteborgs medlemskap i WHO:s nätverk för åldersvänliga städer och har ett löpande uppdrag att erbjuda kompetens, stöd och kontaktvägar till äldre för stadens förvaltningar och bolag. Inom ramen för detta uppdrag kan äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen vid behov bistå förvaltningar och bolag i genomförandet av åtgärderna i planen.

Uppföljning

Varje nämnd/styrelse ska kontinuerligt följa upp genomförandet av den egna organisationens åtaganden i planen. En redovisning av äldres delaktighet i arbetet med åtgärden ska ingå i uppföljningen. I rapporteringen till nämnd/styrelse beskriver förvaltningen/bolaget hur genomförandet fortlöper och eventuella hinder för genomförandet. Det ger nämnden/styrelsen möjlighet att ta sitt ansvar och agera vid avvikelser. Stadsledningskontoret följer nämndernas/styrelsernas rapportering och för vid behov information vidare till kommunstyrelsen.

I kommunfullmäktiges beslut att revidera planen gavs även äldre samt vård- och omsorgsnämnden i uppdrag att fortsatt samordna insatser för en mer äldrevänlig stad samt att återrapportera uppdraget i samband med uppföljning av planen. I slutet av planperioden genomför därmed stadsledningskontoret i samarbete med äldre samt vård- och omsorgsnämnden en utvärdering av planen. Utvärderingen görs i förhållande till planens förväntade förflyttning samt resultat och erfarenheter av planens åtgärder. Äldre samt vård- och omsorgsnämnden tar inom ramen för WHO:s nätverk för åldersvänliga städer återkommande fram nulägesbeskrivningar för att belysa äldres behov, erfarenheter och synpunkter på åldersvänligheten i Göteborg. Den senaste nulägesbeskrivningen togs fram år 2024. Vid planperiodens slut ska en sådan nulägesbeskrivning tas fram och ingå som en del av underlaget i utvärderingen av planen. Utvärderingen utgör ett underlag för att bedöma behovet av framtida styrning inom området, där stadsledningskontoret även beaktar hur implementeringen av den föreslagna riktlinjen för mänskliga rättigheter och likvärdig service genomförs.

Stadsledningskontorets bedömning

Stadsledningskontoret bedömer att förslaget till Göteborgs Stads plan för ett åldersvänligt Göteborg 2027-2029 omhändertar kommunfullmäktiges inriktning för uppdraget. Planen omfattar ett fåtal åtgärder för specifika förändringar där konstaterade behov föreligger. Stadsledningskontoret bedömer att arbetet kan stärkas genom att fokusera på utvalda områden och åtgärder och genom att beakta målgruppens olika behov, heterogenitet och delaktighet vid genomförandet.

Förslaget till plan är en del i omformningen mot en mer ändamålsenlig styrning inom området mänskliga rättigheter. Åtgärderna utgår från berörda nämnders och styrelser grunduppdrag och är i linje med den föreslagna styrningen genom Göteborgs Stads riktlinje för mänskliga rättigheter och likvärdig service.

I kommunfullmäktiges beslut fick kommunstyrelsen i uppdrag att revidera planen. Äldre samt vård- och omsorgsnämnden fick i uppdrag att fortsatt samordna insatser för en mer äldrevänlig stad samt att återrapportera uppdraget i samband med uppföljning av planen.

Mot denna bakgrund har stadsledningskontoret i dialog med äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen sett över ansvaret för utvärderingen av planen och landat i bedömningen att stadsledningskontoret genomför utvärderingen i samarbete med äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen. Det möjliggör ett samlat grepp om uppföljningen inom området mänskliga rättigheter utifrån planen samt implementeringen och uppföljningen av den föreslagna riktlinjen för mänskliga rättigheter och likvärdig service. Samtidigt blir äldre samt vård- och omsorgsnämndens särskilda kompetens och nulägesbeskrivningar en del av utvärderingen, vilket ger en mer samlad bild av utvecklingen mot en mer äldrevänlig stad.

I beredningen av planen har äldreombudsmannens rapport 2025 utgjort ett kunskapsunderlag. Stadsledningskontoret bedömer att förslaget till plan omhändertar delar av det som lyfts i rapporten. De delar som rör tryckt information och nationella minoriteters rättigheter utifrån ett äldreperspektiv bedöms hanteras i den förstärkta styrningen inom mänskliga rättigheter och pågående utredning hos äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen. Om kommunfullmäktige fattar beslut i enlighet med kommunstyrelsens förslag 2026-04-01 § 248 bedömer stadsledningskontoret att beslutet kan motivera vissa justeringar av överlappande delar i planen som rör digital inkludering. Detta kan i så fall omhändertas i den fortsatta beredningen av ärendet med att revidera planen efter föreslagen remissshantering.

Stadsledningskontoret bedömer att åtgärderna i denna plan kan bidra till en förflyttning mot ett mer åldersvänligt Göteborg, där äldre är delaktiga i högre grad och utgör en resurs i utvecklingen av staden. Planen föreslås remitteras för att inhämta synpunkter hos berörda nämnder, styrelser och olika grupper av äldre.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör